

הרפורמה בתקינה מפגש הדרכה ליבואנים

16 מרץ 2017

מינהל תקינה/הממונה על התקינה

מצגת זו נועדה להסברה
הנוסח והפרשנות המחייבים
הנם של החוקים בלבד

מרחב התקינה - החוקים ששנו

חוק התקנים

פקודת היבוא והיצוא

- השינויים בחוקים הנ"ל מחייבים עדכון של חקיקות משנה:
 - צו יבוא חפשי.
 - כללי התקינה.
 - תקנות תו תקן.
 - צו התקנים.
- כן נדרש לכתוב ולפרסם תקנות נוספות ונהלים והוראות משלימים.

חוק התקנים עיקרי השינויים

- שינויים מבניים במכון התקנים.
- תהליכי עיבוד תקנים והכרזה על תקינה רשמית.
- חובת שמירה על תקן רשמי.
- כללים ואמות מידה לאישור מעבדות.
- סמכויות אכיפה על מעבדות מאושרות.

מכון התקנים - שינויים מבניים

- האסיפה הכללית – בוטלה.

- הועד הפועל :

- ✓ הגדרת הסמכויות בחוק.

- ✓ מינוי יו"ר מכון – סמכות מינוי ע"י שרי הכלכלה והאוצר (במקום האסיפה הכללית), כללים וסייגים למינוי, תקופת כהונה (4 שנים ולא יותר משתי קדנציות).

- ✓ שינוי ההרכב – מהגדרה בתקנון המכון להגדרה בחוק, מ30 חברים ל15 חברים.

מכון התקנים - שינויים מבניים (המשך)

• הוועד הפועל (המשך):

פירוט ההרכב:

- יושב ראש המכון;
- ארבעה נציגי ממשלה כמפורט להלן:
 - הממונה;
 - עובד המשרד הבקי בתחום הייבוא, שימנה המנהל הכללי של המשרד;
 - עובד משרד ראש הממשלה הבקי בתחום האסדרה או הכלכלה, שימנה מנהל הכללי של משרד ראש הממשלה;
 - עובד אגף התקציבים במשרד האוצר שימנה הממונה על התקציבים במשרד האוצר;
- שני נציגים שתמנה התאחדות התעשיינים בישראל;
- נציג שתמנה התאחדות בוני הארץ;
- שני נציגים שימנה איגוד לשכות המסחר;
- נציג שתמנה רשות ההסתדרות לצרכנות;
- נציג שתמנה המועצה הישראלית לצרכנות;
- שני נציגים שתמנה לשכת המהנדסים, האדריכלים ואקדמאים במקצועות הטכנולוגיים בישראל, שאחד מהם הוא איש סגל אקדמי במוסד להשכלה גבוהה;
- נציג שייבחר מקרב עובדי המכון.
- נציג שתמנה התאחדות המלאכה והתעשייה יוזמן להשתתף בישיבות הוועד הפועל, ואולם לא תהיה לו זכות הצבעה בהן;

מכון התקנים - שינויים מבניים (המשך)

● ועדות התקינה

➤ **ועדת תיאום** – הוסף נציג לאיגוד לשכות המסחר, נציג ארגוני היצרנים הוחלף בנציג התאחדות התעשיינים.

➤ **ועדות מרכזיות וועדות טכניות :**

- נקבעו כללים וסייגים למינוי חברים, יו"ר וסגן יו"ר.
- נקבעו כללי שקיפות לפרסום שמות החברים והפרוטוקולים.
- חובת פרסום נושאי הדיונים, מועדי דיונים ומיקומם.

מכון התקנים - שינויים מבניים (המשך)

ועדות מרכזיות וועדות טכניות (המשך) :

נקבע הרכב של 12 חברים כלהלן:

- שני אנשי סגל אקדמי בכיר במוסד להשכלה גבוהה, בעלי מומחיות הנוגעת לתחום מתחומי העיסוק של הוועדה, שתמנה המועצה להשכלה גבוהה;
- שני בעלי השכלה בתחומי ההנדסה, האדריכלות והטכנולוגיה שהינם בעלי מומחיות רלוונטית לתחום מתחומי העיסוק של הוועדה, שתמנה הוועדה הממנה כמשמעותה בסעיף קטן (ה);
- שני נציגי צרכנים שימנה הגוף המקים את ועדת התקינה, מתוך רשימות נציגים שהגישו לו ארגוני צרכנים; לעניין זה, "ארגון צרכנים" כהגדרתו בסעיף - 31 (ג) לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-19816 ;
- שני עובדים של רשות מרשויות המדינה או גופים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין, הנוגעים לעניין;
- שני נציגים שתמנה התאחדות התעשיינים בישראל באופן שיבטיח נציגות לענפים הרלוונטיים, ולפחות אחד מהם יהיה בעל עסק או עובד בעסק זעיר, קטן או בינוני כהגדרתם בחוק חובת המכרזים, תשנ"ב-19927 (בסעיף זה עסק זעיר, קטן או בינוני);
- שני נציגים שימנה איגוד לשכות המסחר באופן שיבטיח נציגות לענפים הרלוונטיים, ולפחות אחד מהם יהיה בעל עסק או עובד בעסק זעיר, קטן או בינוני.
- על אף האמור בסעיף (א), ועדה מרכזית רשאית למנות לוועדה טכנית עד חמישה חברים נוספים על החברים האמורים בסעיף קטן (א), אם נוכחה כי הם בעלי ידע ומומחיות רלוונטיים לתחומי העיסוק של הוועדה הטכנית, ובכלל זה רשאית היא למנות נציגי ציבור, נציגי ארגונים שלא למטרות רווח, וכן נציגים של רשויות הפועלות לפי דין או חברות ממשלתיות, והכל כפוף להוראות אלה: (עד שני נציגי מעבדות ולא יותר משלושה נציגי גופים אחרים)

עיבוד תקן והכרזה על תקן רשמי

מדיניות הממשלה :
אימוץ תקינה בינ"ל
מינימום שינויים לאומיים

חוק התקנים, סעיף 7(ב)(1) - בקביעת תקן, יאמץ המכון, ככלל, תקינה בין לאומית או תקינה אשר נוהגת בקרב המדינות המפותחות עם שווקים משמעותיים או מסמכים בין לאומיים אחרים הדומים במהותם לתקינה בין לאומית הנוהגים בקרב מדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים (להלן תקנים בין לאומיים); בקביעת תקן כאמור יובא בחשבון אופי הסחר בין ישראל למדינות העולם;

עיבוד תקן והכרזה על תקן רשמי

סה"כ כמות התקנים בישראל כ 3600

כ 640 תקנים רשמיים

- הכרזה על ידי שר הכלכלה והתעשייה.

- העילות להכרזת רשמיות: בטיחות, בריאות, הגנת הסביבה

- סעיף 9(א) לחוק התקנים: "לא ייצר אדם מיצרך, שמפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרנו, ולא ייבאו, ולא.....אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי."

חובת תו תקן (כ 60 תקנים):

- הטלת החובה על ידי שר הכלכלה והתעשייה

- סעיף 2(א) לצו התקנים: "לא ירכיב אדם, לא ייצר, ... ולא ימכור מצרך...שהמפרט שלו נקבע כתקן רשמי אלא אם ניתן לו היתר מן המכון לסמנו בתו תקן..."

הערה – דרך נוספת להפיכת תקן למחייב הנה על ידי אזכורו בחוק, צו או תקנה.

עיבוד תקן והכרזה על תקן רשמי

- **קביעת מנגנון אישורים** שבא להבטיח מינימום שינויים לאומיים בתקנים מאומצים (בכלל זה עדכון הרכב ועדת האימוץ).
- **הגדרת שינויים לאומיים מתחייבים** שאינם נדרשים לאישור ועדת האימוץ, רוה"מ ושר האוצר.
- **פנייה ישירה של הממונה על התקינה למנכ"ל המשרד האחראי**, במקום פניה משר לשר.
- **קביעת מנגנון לקיצור זמני קבלת עמדות השרים**.
- **לבצע בחינה מחדש**, על ידי הממונה, של כל התקנים הרשמיים המאומצים (בתכנית תלת שנתית).

חובת שמירה על תקן רשמי

- חוק התקנים, סעיף 9.9(א): לא ייצר אדם מצרך, שמיפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרנו, ולא ייבאו ולא ייצאו, ולא ישתמש בו בכל עבודה שהיא, ולא יבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי, או אם נקבעה הוראה אחרת באכרזה שבה הוכרז התקן כתקן רשמי.
- בנוסף על הדרישות הקבועות כיום בחוק, הוספה גם חובת שמירת "עקיבות": היכולת לעקוב אחר מצרך ולאתר אותו בכל אחד מהשלבים של הייצור, הייבוא או המכירה, לרבות היכולת לעקוב אחר בדיקות, מפרטים ואישורים לגבי המצרך, מגורמים בישראל ומחוץ לישראל.
- חוק התקנים, סעיף 9.9(א)(3)(1): בעת העברה בין עוסקים של מצרך שמפרט שלו נקבע בתקן רשמי, יעביר כל אחד מהעוסקים לעוסקים האחרים את פרטיו, ובכלל זה את שמו המלא, מען עסקו, ומספר עוסק מורשה או מספר רישיון עסק שלו, וכן פרטים המאפשרים את זיהוי המצרך; העוסקים ישמרו לתקופה שלא תפחת משבע שנים את הפרטים האמורים וכן את תעודת המשלוח של המצרך.

אישור מעבדות

מעבדה מאושרת:

סעיף 12.12(א)(1) לחוק התקנים – "המכון וכל מי שאושר לעניין זה בכתב על ידי הממונה (להלן - מעבדה מאושרת) רשאים לבדוק התאמתו של מצרך לתקן או לתקן רשמי, ולתת תעודת בדיקה על כך"

עיקרי השינויים שברפורמה/בחוק:

- עיגון מעמד בדיקות שמבוצעות על ידי מעבדות בחו"ל במסגרת הסכמי GTG.
- הכללה בחוק של הכללים ואמות המידה לאישור מעבדות, כולל סמכויות הממונה לעניין זה והוספת סמכות להטלת עיצומים כספיים על מעבדות.
- פירוט חובות המעבדה המאושרת.
- עדכון הפיקוח על מחירון המכון בעידן התחרות.

תיקון חוק התקנים – הוראות מעבר

- שינוי הרכב הועד הפועל – פברואר 2017 (בוצע).
- התאמת הרכב ועדות התקינה – סוף יוני 2017 (עם שתי אפשרויות הארכה, באישור השרים, של 3 חודשים כל אחת).
- שינוי הרכב ועדת האימוץ – פברואר 2017.
- ההוראות לגבי מעבדות מאושרות – סוף יוני 2017.
- אלא אם צוין אחרת, **כל שאר השינויים נכנסו לתוקף ביום התחילה, קרי, 1 ינואר 2017.**

פקודת היבוא והיצוא עיקרי השינויים

- מעבר מתצהיר להצהרה.
- הקמת מרשם יבואנים.
- פתיחה לתחרות של בדיקות טובין מיובאים:
 - הגדרת מעמד מעבדה מוכרת ומעבדת בדיקה לצורך אישור בדיקת מעבדה לטובין מיובאים.
 - קביעת הליכי אישור הטובין , ובכלל זה חובות וסמכויות של העוסקים והמעבדות.
 - עדכון סמכויות האכיפה והענישה.

שינוי פקודת היבוא והיצוא - הגדרות

- אישור ת"ר יוחלף ב"אישור עמידה בדרישות הממונה" (ההגדרה בחוק: "אישור בדבר עמידה בבדיקת התאמה לדרישות תקן רשמי, בהתאם להוראות ולתנאים שנקבעו לפי פקודה זו שעניינם תחולת תקן רשמי, ובכלל זה הנחיות הממונה על התקינה לפי פקודה זו, לגבי טובין מיובאים;")
- "אישור בדיקת מעבדה" (ההגדרה בחוק: "אישור דגם או אישור משלוח;")
- "אישור דגם" (ההגדרה בחוק: "אישור של מעבדת בדיקה המסתמך על בדיקה בהתאם להוראות לפי סעיף 2(ד), שלפיו דגם של טובין שנבדק עומד בדרישות התקנים הרשמיים החלים עליו;")
- "אישור משלוח" (ההגדרה בחוק: "אישור של מעבדת בדיקה המסתמך על בדיקה בהתאם להוראות לפי סעיף 2(ד) של מדגם מטובין מסוים במשלוח מסוים, שלפיו הטובין שנבדקו זהים לדגם הטובין שניתן לגביו אישור דגם;")
- "מעבדת בדיקה" (ההגדרה בחוק: "מכון התקנים או מעבדה מוכרת;")
- "מעבדה מוכרת" (ההגדרה בחוק: "מעבדה שהממונה על התקינה נתן לה הכרה לפי סעיף 2 י;")
- "יבואן רשום" (ההגדרה בחוק: "יבואן שנרשם במרשם היבואנים לפי סעיף 2 ג;")

מעבר מתצהיר להצהרה

- מבטלת חובת חתימה בפני עורך דין.
- תטופל על ידי מכון התקנים.
- מחייבת בהחזקת אסמכתאות ותיק מוצר.

מרשם יבואנים

- "הממונה על התקינה ינהל מרשם שבו יירשמו יבואנים של טובין אשר יבוא אותם טובין על ידם טעון אישור עמידה בדרישות הממונה (בפקודה זו מרשם היבואנים)".
- "יבואן יירשם במרשם היבואנים לפני ייבוא טובין שייבואם על ידו טעון אישור עמידה בדרישות הממונה".
- הרישום יהיה אינטראקטיבי ומידי.
- קיימת מגבלת רישום למי שהורשע בעבירות פליליות מסוג מסוים כמוגדר בחוק.
- לממונה סמכויות לביטול/השעיית רישום.

תהליך אישור הטובין

- הבקשה לאישור הטובין תוגש על ידי היבואן ישירות למעבדת הבדיקה (מכון או מעבדה מוכרת).
- מעבדת הבדיקה תטפל בבקשה לפי התהליך הקיים היום (בעדכונים המתחייבים).
- עם השלמת הבדיקה תזין המעבדה, למערכת התקשורת והמידע המרכזית, את נתוני הבדיקה ותיק המוצר ואת אישור בדיקת המעבדה (אם ניתן).
- המערכת תשגר אוטומטית, למכס וליבואן, את אישור העמידה בדרישות הממונה (במידה ובמערכת לא תמצא אינדקציה המונעת זאת).

תנאים מקדימים עיקריים

- הקמת מערכת תקשורת ומידע מרכזית.
- הקמת מרשם יבואנים - המערכת תאפשר הגשת בקשות רק ליבואנים רשומים.
- הקמת מערכת ניהול מעבדות – המערכת תאפשר ניתוב בקשה רק למעבדה מוכרת שהבדיקה כלולה בתחום האישורים שינתנו לה.
- השלמת ועדכון חקיקת המשנה, תקנות ונהלים.

מעבדה מוכרת

- חובה שתהיה **מעבדה מאושרת** לתחומי ההכרה ולכל סעיפי התקן הרשמיים שבסקופ שניתן לה.
- חייבת להוכיח יכולת התחברות **למערכת המידע והתקשורת המרכזית**.
- תבצע אישור משלוח רק אם היא בצעה את אישור הדגם לגבי אותם הטובין.
- לממונה על התקינה סמכויות **לביטול והתליית** אישור ההכרה במעבדה.
- דינם של עובדים, מנהלים, נושאי משרה ובודקים במעבדה מוכרת, לעניין תפקידם לפי פקודה זו, **כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה**:
 - (1) חוק שירות הציבור (מתנות)
 - (2) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה)
 - (3) חוק העונשין, לעניין ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור.

תמצית חובות היבואן (כולל חובות שבחוק התקנים)

- **לוודא כי המוצרים המיובאים מתאימים לדרישות התקן הרשמי החל עליהם. אישור מעבדת בדיקה ואישור תצהיר אינם פוטרים את היבואן מאחריות זו!**
- לדווח למעבדה הבודקת על כל שינוי שבוצע בדגם שאושר.
- חובת שמירת מסמכים (פירוט בשקף הבא) לפחות ל 7 שנים.
- כנ"ל לגבי רשימות העוסקים אליהם העביר את הטובין ישירות.
- חובת שקיפות וקיום ההתחייבויות כלפי מעבדת הבדיקה.
- איסור מעבר ממעבדה למעבדה לאחר הגשת הבקשה ותחילת הליך קבלת האישור, אלא בנסיבות שאושרו על ידי הממונה.
- חובת מסירת מידע לממונה על התקינה.

תמצית חובות היבואן (חובת שמירת מסמכים)

לפי פקודת היבוא והיצוא סעיף 2יב(א)(1):

”יבואן רשום ישמור את הפרטים והמסמכים המנויים בתוספת, לגבי כל משלוח של טובין, לתקופה שלא תפחת משבע שנים ממועד השחרור של המשלוח האחרון של טובין מאותו הדגם;”

תוספת

(סעיף 2 יב(א)(1))

יבואן רשום חובה לשמור פרטים ומסמכים

תיק מוצר לגבי טובין שחל עליו תקן רשמי,	לגבי כל משלוח, מסמכים אלה:
הכולל את כל אלה:	(1) חשבון מכר;
(1) שם המוצר;	(2) רשמון כמשמעותו בסעיף 24 לפקודת המכס;
(2) שם תת המוצר; -	(3) שטר מסירה כמשמעותו בסעיף 18 לפקודת המכס;
(3) שם הדגם;	(4) עותק הצהרת היבואן כאמור בסעיף 2 ו, ככל שיש כזו;
(4) ארץ הייצור;	(5) אישור דגם ואישור משלוח, בהתאם להנחיות הממונה על התקינה;
(5) פרטי היצרן;	(6) צילום המוצר והתוויות;
(6) אישור על התאמת הדגם לתקן הרשמי החל עליו בצירוף דוח בדיקה מפורט,	(7) מספרי אצוות ומספרים סידוריים, אם יש כאלה;
	(8) תיעוד ערוצי ההפצה.

אכיפה וענישה

- לממונה על התקינה נתנו בחוק סמכויות אכיפה על קיום החוק בכל הנוגע להתאמת המוצרים לתקנים הרשמיים החלים עליהם.
- הסמכויות הן **מנהליות** (איסור מכירה, תפיסה, חיוב בריקול, עיצומים כספיים וכד') **ופליליות** לפי העבירות המוגדרות בחוק התקנים **ובפקודת היבוא והיצוא**.
- **מטרת האכיפה הנה לאתר בשוק מוצרים מסוכנים ולמנוע הפצתם וכן לייצר הרתעה**.
- האכיפה מתבצעת לפי תכנית יזומה ומיידעים המתקבלים במינהל התקינה.
- האכיפה הנה פעילות משלימה למשטר הבדיקות וכחלק מיצירת האיזון בין הרצון להקל על העסקים לבין החובה להבטיח את בטיחות צרכני הקצה והסביבה.
- **השינויים בפקודה מרחיבים את אמצעי וסמכויות האכיפה והענישה שבידי הממונה כלפי היבואנים וכלפי המעבדות .**

תיקון פקודת היבוא והיצוא – הוראות מעבר

”תחילתו של סעיף 46 בתום 9 חודשים מיום תחילתו של חוק זה....”

- **כניסה לתוקף – 1 אוקטובר 2017**
- **מותנה בהשלמת כל ההיערכות הנדרשת**
- **שתי אפשרויות הארכה של 3 חודשים כל אחת בסמכות שר הכלכלה ומותנה בהסכמת שר האוצר ואישור וועדת הכלכלה.**
- **הפתיחה לתחרות תתבצע ב 4 פעימות :**
 1. **יום התחילה** - מוצרים לבנים, אלקטרוניקה בידורית, כלי עבודה, מצברים
 2. **30 אפריל 2018** - תקשורת סלולרית, גופי תאורה, נורות, תנורי אפיה, מיקרוגלים, מתכות יקרות, חיתולים, עגלות ילדים, מטהרים ומסנני מים, אופניים חשמליים, מוצרי ניקוי.
 3. **1 דצמבר 2019** - צעצועים, עץ וחלונות (למעט עגלות), טקסטיל (למעט חיתולים), מע' אנרגיה (למעט תנורים), ציוד משרדי חשמלי (למעט מיקרוגלים).
 4. **1 מרץ 2021** - מיכלי לחץ וחוזק חומרים, כימיה של מזון ומים (למעט מסנני מים ומטהרים), כימיה סביבתית (למעט מוצרי ניקוי), מוצרי צריכה חשמליים, מוצרי תעשייה חשמליים, רכב ומוצרי תעבורה (כולל אפניים ולמעט אופניים חשמליים), מתקני משחקים, קרמיקה, חומרי בנין, עמידות מבנים, בטיחות אש וכל השאר.

תודה

2 ינואר 2017